

De financiële vervuiler betaalt

Als ik ergens ongeoorloofd afval zou dumpen dan wordt dit als immoreel beschouwd en zal de rekening voor het schoonmaken bij mij terechtkomen, waarschijnlijk in combinatie met een forse boete. We vinden het namelijk de normaalste zaak van de wereld dat de vervuiler betaalt.

TEKST JACK COX | BEELD SACHA RULAND

Nu hebben we niet alleen te maken met vervuiling aan de productiekant, maar ook aan de financiële kant. De afgelopen jaren stonden er regelmatig artikelen in de kranten over bedrijfsovernames die bijna volledig met geleend geld werden gedaan. Investeerders met durfkapitaal – ook wel private equity partijen genoemd – kopen veelal met forse sommen geleend geld complete bedrijven of bedrijfsonderdelen op om ze vervolgens na een aantal jaren weer door te verkopen, met maximale winst als uitgangspunt. De winst wordt met name gestuwd doordat deze partijen in het algemeen werken met een financiële hefboom. Dit winstbejag wordt ze meestal niet in dank afgenomen en private equity bedrijven worden dan ook vaak afgeschilderd als roofridders of sprinkhanen.

Hoe lager de rente is, des te aantrekkelijker wordt het om maximaal gebruik te maken van een financiële hefboom. Economische tegenwind kan het beeld echter snel doen kantelen en de overgenomen bedrijven komen als eerste in de problemen. Als dit leidt tot faillissementen wordt een groot deel van de rekening neergelegd bij de verstrekker van de gelden en ontspringt de ‘vervuiler’ grotendeels de dans.

Door de coronacrisis zijn een aantal zeer bekende Nederlandse bedrijven, zoals de HEMA of Q-Park die door dit soort partijen zijn overgenomen en een flinke schuldenberg hebben opgebouwd in meer of mindere mate in de problemen gekomen en hebben ze om hulp gevraagd bij diverse overheidsinstanties.

Analoog aan een CO₂-belasting kunnen we ook een extra belastingmaatregel bedenken voor speculatieve leningen. Relatief eenvoudig kunnen we de rente op leningen met een speculatief karakter extra belasten. We starten met extra renteopslag van 2 procent. Deze opslag wordt in rekening gebracht door de geldverstrekker en wordt vervolgens afgedragen aan de belastingdienst. Een belegger of investeerder zal nu een hogere kwaliteit van de winstvooruitzichten voor zijn investering eisen waardoor twijfelachtige investeringen achterwege zullen blijven.

Banken zijn al verplicht om de risicograad van alle leningen die ze hebben verstrekt in kaart te brengen en dit continu te monitoren zodat het relatief eenvoudig voor hen is om deze extra renteopslag door te voeren.

Indien leningen risicovoller worden dan verlangt de belegger, de bank, hiervoor een hogere vergoeding. Hij wil gecompenseerd worden voor het extra risico dat hij loopt. Echter de negatieve gevolgen voor de samenleving komen nergens tot uitdrukking. Indien een bedrijf in de problemen komt omdat ze te risicovol gefinancierd zijn en economische tegenwind leidt tot gedwongen ontslagen dan worden deze kosten op de samenleving afgewenteld. Reëler is het dan ook dat de samenleving een compensatie voor dit extra risico ontvangt.

De schulden van niet-financiële bedrijven bedroegen eind 2018 1.078 miljard euro. Ik maak de aanname dat een deel ervan, zijnde 15 procent, bestaat uit leningen met een speculatief karakter, afgerond 162 miljard euro.

Een renteopslag van 2 procent over 162 miljard euro leidt tot een extra belastingopbrengst van 3,24 miljard euro. Dit is een jaarlijks terugkerende opbrengst voor de Nederlandse staat en heeft als basisgedachte dat de financiële vervuiler door middel van een speculatieve renteheffing betaalt en bedraagt bijna het dubbele van hetgeen de Nederlandse staat jaarlijks ontvangt aan schenk- en erfbelasting. ■

Jack Cox is oprichter/eigenaar Econsenso financiële duurzaamheid en auteur van De Vlindereconomie.